

СТАНОВИЩЕ

от проф. Иван Александров Билярски, дин
секция „Средновековна история“

Институт за исторически изследвания – БАН

по конкурса за ДОЦЕНТ,
провеждан в секция „Средновековна история“
при Института за исторически изследвания, БАН
с кандидат гл. ас. д-р Сашка Георгиева

Познавам Сашка Георгиева още от студентските години. Може да се каже, че нашият път като изследователи започна едновременно и през цялото това време ние бяхме в секцията по средновековна история на тогавашния Институт по история. Макар и темите ни да бяха различни, то несъмнено имаха допирни точки, свързани с брачното право и традиции през българското Средновековие. Наш общ научен ръководител бе проф. Иван Божилов – личност, която ни даде първите насоки по тематиката, с която се занимавахме и започващите пътеки, по които да достигнем до реализация на поставените научни цели. В продължение на години заедно споделяхме изключително приятелската, но същевременно творческа атмосфера на нашата секция, която включваше формални и неформални беседи, подкрепа на възгледи, а понякога и критики и спорове. Мога да кажа също, че почти заедно завършихме дисертационните си трудове и защитихме в една и съща година. Всичко това се дължи както на нашите собствени качества, така и на нашия научен ръководител и на вече споменатата атмосфера, създадена от колегите в секцията. Казвам всичко това в началото на моето кратко становище, тъй като то ми дава основание да твърдя, че имам достатъчно ясен поглед върху творчеството на Сашка Георгиева, а също и върху нейния несъмнено висок личен капацитет. Нека да проследим неговата реализация!

Сашка Георгиева е родена през 1960 г. Учи в Софийската английска езикова гимназия. Следва история и е магистър по история на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, като същевременно завършва и английска филология. Интересите ѝ първоначално са свързани с историята на корабоплаването в Черно море през

Средновековието и тя не ги изоставя и впоследствие, като посвещава на тези проблеми няколко изследвания. Докторската (навремето „кандидатска“) дисертация на С. Георгиева е посветена на жените в българското Средновековие и тази тематика до голяма степен предопределя насоките на значима част от нейното творчество. Дисертацията си тя защитава *magna cum laude* през 1989 г. От тогава работи първоначално като проучвател, а сетне и като научен сътрудник (асистент) в секция „Средновековна история“ в Института за исторически изследвания.

Списъкът на публикациите на Сашка Георгиева обхваща няколко десетки заглавия, публикувани на различни езици. В него са включени както статиите ѝ, така и студиите и рецензиите. Има и две монографии, на които ще се спрем отделно. Темата за жената – нейния статус в обществото, политиката и семейството – е много широка и може да намери всякакво тълкуване и да се включи в различни направления на хуманитарните дирения. Започнала от общото положение на жените, Сашка Георгиева преминава в изследванията си в различни нюанси на темата. Бракът – естествено – я интересува от самото начало и това се вижда дори и при бегъл поглед към списъка на нейните публикации. Същевременно, трябва да се отбележи, че политическият момент в темата – а именно династическите и други сродявания посредством брак – намират място още в първите ѝ изследвания, по-точно в първата статия на кандидатката, посветена на дъщерята на Ростислав Михайлович. Тя докосва обаче и други теми като отделни лица (жени), сексът (включително и извънбрачния), любов и политика и т. н. В изследванията си С. Георгиева предлага един модерен и интересен подход към темата, която – за добро или за лошо – е станала твърде популярна напоследък.

Първата от двете представени монографии на С. Георгиева не се отклонява от общата тематика. Книгата „Жената в средновековна България“, Пловдив, 2011, 409 с. представлява преработка на нейната дисертация, която е съществено допълнена и обогатена. Няма съмнение, че такова обширно изследване по темата досега е липсвало в българската медиевистика. Предложеният хабилитационен труд (Брачната дипломация на средновековните български владетели) обхваща 437 страници. Темата на изследването се подсказва от самото заглавие. Тя не се отклонява съществено от основния интерес на Сашка Георгиева, като съществено обогатява направените досега изследвания. Не съм убеден, че „брачна дипломация“ е подходящ термин, но без съмнение той е популярен и същевременно не въвежда в заблуда читателя относно това какво може да очаква от книгата. В нея е събран и обработен огромен материал, който

покрива целия период на средновековната ни история и почти всички направления на дипломатическите контакти на България. Естествено е, че акцентите относно Първото и относно Второто царство са поставени на различни страни, с които България е поддържала отношения. Без да съм съгласен с всички твърдения и коментари в нея, смятам, че книгата ще е полезна за изследователите, които се интересуват от тези страни на Средновековието: дипломатическите техники и прийоми, плетеницата от междудържавни и междуличностни отношения, положението на жените, династичната идея и т. н.

Смятам, че процедурата по провеждането на конкурса за заемане на длъжността „Доцент“ в Института за исторически изследвания, секция „Средновековна история“ е организирана при спазване на всички изисквания на Закона за академичния състав и че приложените документи отговарят на тези изисквания. Те са спазени не само формално, ала и с вземане предвид качествата на кандидатката. Кандидатурата на д-р Сашка Георгиева отговаря на всички изисквания за участие в конкурса и за заемане на академичната длъжност „Доцент“.

Във връзка с всичко това и най-вече въз основа на професионалните и изследователски качества на д-р Сашка Георгиева, която познавам достатъчно отдавна и сме в един и същи колектив, аз давам положителното си становище за нейната кандидатура и убедено гласувам в рамките на научното жури за придобиването на длъжността „Доцент“. Позволявам си също така да призова другите колеги-членове на журито да гласуват по същия начин.

София,

2 декември 2017 г.

проф. Иван Билярски, д. и. н.